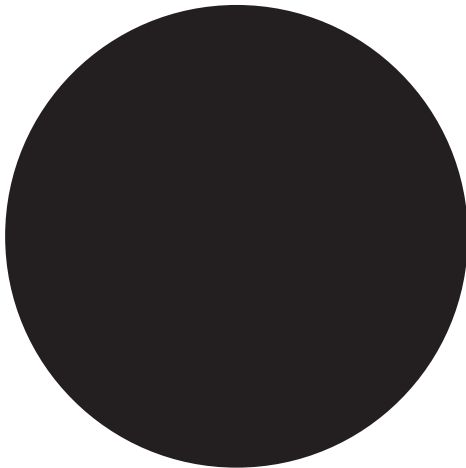

Text: László Szilasi
Preklad: Lenka Nagyová

HUNGARIAN MICRODOSE

Nemôžeš dostatočne zdôrazniť:
toto je ušľachtilé, toto len pozlátka, toto je vzácne a toto zbytočnosť.
(Sándor Márai)

Nezadržali by ju ani štyri voly.

S obrovskou energiou sa náhlila na Západ (nech to už znamená čokoľvek) a medzitým mi rozprávala niečo o tom, že to takto bolo aj v minulosti. Barbari sa vydali do Ríma, pretože si mysleli, že im tam bude lepšie. Áno, pomyslel som si, a potom táto obrovská záplava zničila nesmrteľný Rím, ktorý sa renesancia pokúsila oživiť až o niekoľko storočí neskôr: keď vraždiace zvery kvárilo svedomie. Predsa som ju však podporoval, sčasti zo sebeckého dôvodu, pretože som chcel vedieť, či bude schopná žiť vo Francúzsku alebo hocikde inde bez toho, aby zažila pocity emigrácie. Nemohol som totiž chcieť, aby sa aj z nej stala emigrantka.

Emigrácia spraví z každého to, kým v skutočnosti je. Opadne z neho všetko, čo je zbytočné. Sándor Márai si za veľmi krátky čas všimol, že tento neúprosný fakt platí aj v jeho prípade. Maďarský spisovateľ sedí na obrovskom javisku v New Yorku. V ruke má fujaru, úbohú koncovku. V hladisku ju ani nepočuť. Nechcel som, nechcel som, aby aj ona bola sama a stratená, a nechcel som ani to, aby potom raz – ako hlavný hrdina u Oravecza – aj ona musela učiť svojho syna alebo dcéru, že auto je po maďarsky cáré. Chcel som zistiť, či je národná idea stále taká silná, aby bránila vytvoreniu európskej identity. Vtedy sa písal rok 2013, bola polovica augusta, šialená a utlmujúca stredoeurópska horúčava.

Pred rokmi som bol vo väzení Csillag v Szegede. Všimol som si, že väzni a dozorcovia majú spoločný cieľ: aby sa nikdy nič nestalo. Pretože to môže viesť ku komplikáciám. Môže z toho byť problém. Prvé správy boli o tom, že je Západ ako nóbl väzenie: nikto nechce žiadny problém. Celé je to ako prístav v Hamburgu: obrovské námorné lode a drobné člny, každý sa opatrne vyhýba tomu druhému. Celé je to o obozretnosti. Na jednej strane to vedie k tomu, že

v premávke vždy majú pravdu tí slabší – vo Francúzsku ešte nikdy nezrazili cyklistu. Na druhej strane to však vedie aj k tomu, že sa narodí osoby ako Anders Behring Breivik, ktorý 22. júla 2011 zastrelil šesťdesiatdeväť mladých ľudí v tábore na nórskom ostrove Utoya – a nikomu predtým nič nepovedal.

Časom prišla na to, že v Montpellier vylúčia tých, ktorí vylučujú iných. Ale keď sa vylúčený uzdraví, príjmu ho späť. Potom prišla aj na to, že na univerzite nie je nikto Maďar, no takisto nikto nie je Francúz, pretože každý prišiel odinaka, ako aj na to, že darmo vie, kto bol Ján Kalvín, lebo táto jej vedomosť nikoho nezaujíma. No a napokon aj na to, že tam za svoje peniaze dostane oveľa kvalitnejšie potraviny, preto je oveľa zdravšia, a ak by predsa mala nejaký problém, francúzske zdravotníctvo ju vylieči oveľa rýchlejšie. Plakať zvykla v aleji lemovanej platanmi, a keď bol jej smútok väčší, odviezla sa električkou na breh mora, kde hľadela na ružové plameniaky, ktoré sa pohybovali v obrovských krdľoch. Oplakávala svojich ľudí, nie svoj národ; no ani vtedy nevyhľadávala maďarskú komunitu. Medzitým sa sama seba spytovala, aký má zmysel, že je tu sama, na tomto hrozitánskom brehu mora, ktorý v roku 1854 namaloval aj samotný veľikán Gustave Courbet. Moja dcéra mala vtedy dvadsať rokov. Ešte neprišla na to, že na jej otázku je odpoveďou samotná otázka.

A potom prišli muži. S jedným z nich, s nádherným mladým Francúzom, šla do Marseille. Tam mu ju prebral mladík z Grécka, starší od nej o pár rokov, ktorý si ju čoskoro aj prestahoval do Atén. Myslela si, že sa vždy sťahovala z vlastnej vôle. V Aténach sa ocitla v situácii, v ktorej bolo zrejme, že darmo šla ďaleko, predsa ju dohonila hrôza národnej existencie. Po grécky nevie a tamojší kamaráti jej priateľa nehovoria jazykmi, ktoré ovláda. Sedí v krčme, pije rum Diplomatico, nemá parťáka.

Najskôr pracuje pre firmu, ktorá obchoduje s tabakom, neskôr pre Google a učí sa po grécky.

A potom, v decembri 2019 vypukla epidémia: v čínskom meste Wuhan sa objavilo ochorenie spôsobené novým typom koronavírusu a epidémia sa rýchlo rozšírila do iných oblastí Číny, ako aj do ostatných častí sveta. Svetová zdravotnícka organizácia neskôr nový druh koronavírusu oficiálne pomenovala SARS-CoV-2 a ochorenie, ktoré spôsobuje, dostalo pomenovanie COVID-19. V Grécku bol počet preukázaných prípadov nákazy 2 538 168 a došlo k 26 303 úmrtiam. Grécko oficiálne otvorí letnú sezónu 2022 namiesto plánovanej polovice apríla už 1. marca a za cieľ si stanovuje materiálne výsledky rekordného roka 2019. Moja dcéra Grékom nedôverovala. Vedela, čo znamená slovo Grexit. Vedela, že neradi platia dane, vedela, že kým v Maďarsku udržiavajú poriadok a obraz celkovej podradenosti štátu vojenskými prostriedkami, Grécko malo epidémiu v podstate na háku, možno ju ani neriešilo. Táto uvoľnenosť bola sympatická. Moja dcéra sa však predsa chcela vrátiť domov.

Najskôr do Maďarska chodila autobusom. Viacdňová cesta. Niekedy tu v lete trávila celé mesiace. Pestovala si vzťahy. A medzitým sa obávala, že stráca kontakt s tými tam vonku. Potom presedlala na lietadlo, no aj vtedy tu ostala dlho: darmo si zachovávala vonkajšie vzťahy, tunajšie začala strácať, hoci v konečnom dôsledku – načo si ich strážiť, prečo? Jej priateľ každé leto od jari do jesene prevádzkuje na ostrove Sifnos s celkovou rozlohou 74 km² kemping. Mala by s ním ostať od marca do septembra. Nech príde domov v zime, na Vianoce, veď jej priateľ s jeho neustále revúcimi kamarátmi aj tak nepretržite fanďia AEK Atény FC v rôznych mesiacoch Európy. Ako to však vyriešiť.

Nuž, podobne ako veľa základných vecí, aj mikrodávkovanie pochádza z farmaceutického prie-

myslu. Ide o techniku, pomocou ktorej skúmajú správanie sa narkotík v ľudskom tele prostredníctvom podania tak nízkej dávky, ktorá pravdepodobne nevyvolá účinok na celé telo, ale je dostatočne vysoká na to, aby umožnila bunkovú odpoveď. Toto sa nazýva štúdia fázy 0 a zvyčajne sa vykonáva pred klinickou fázou I s cieľom predpovedať, či je liek životaschopný v ďalšej fáze testovania. Cieľom ľudského mikrodávkovania je znížiť zdroje vynaložené na neživotaschopné lieky a množstvo testov vykonaných na zvieratách. (Zriedkavejšie sa termín mikrodávkovanie používa aj pre označenie presného dávkovania malých množstiev liečivej látky, a pokiaľ je látka tiež tekutá, môže sa tento úkon potenciálne prekryvať s takzvaným mikrodispergovaním.)

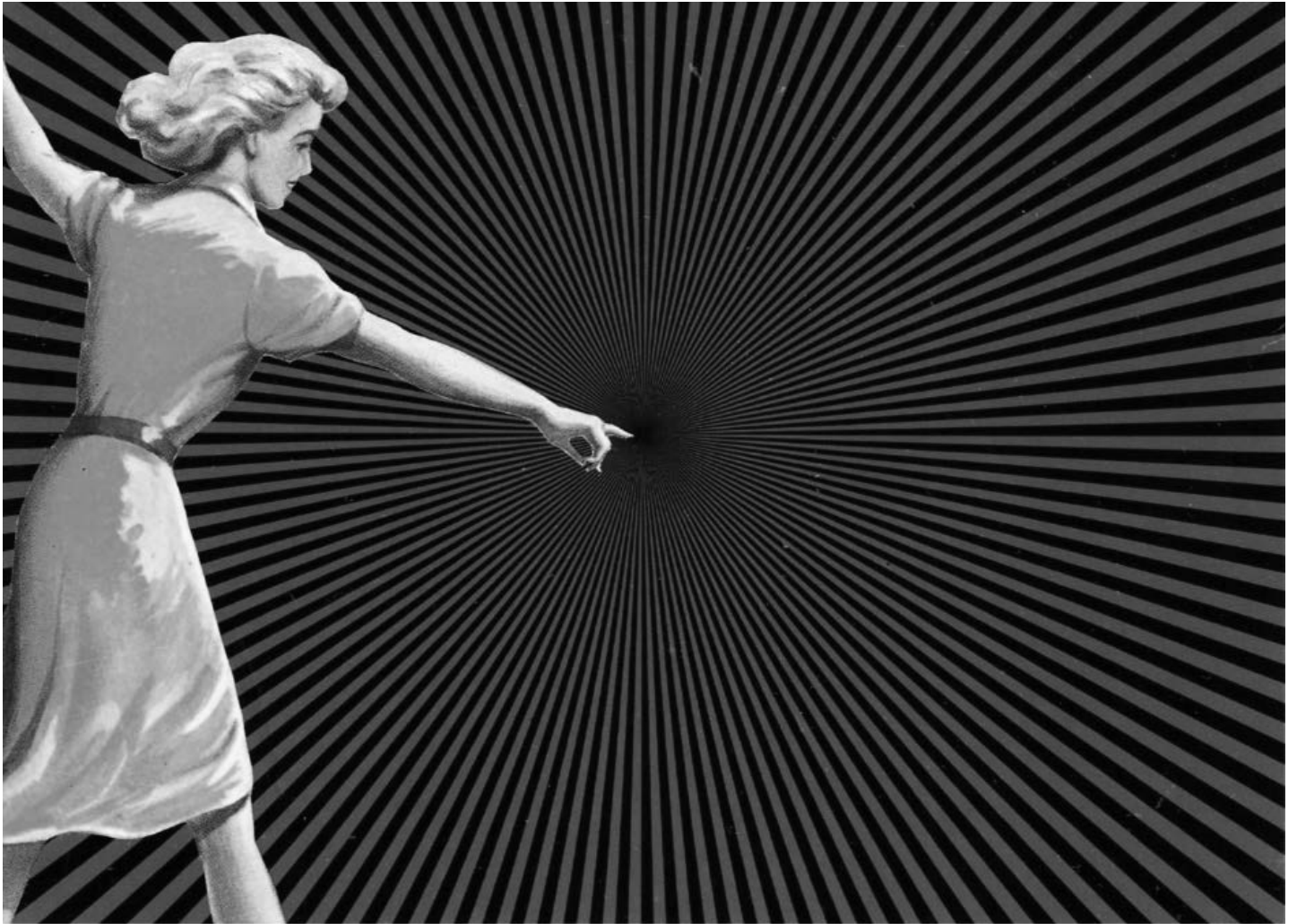
Aj v psychedelickom mikrodávovaní sa používajú podlimitné dávky, ibaže s cieľom zlepšiť kreativitu, zvýšiť úroveň fyzickej energie, dosiahnuť emočnú rovnováhu a zvýšiť výkon pri úlohách zameraných na riešenie problémov, ako aj pri liečbe úzkosti, depresie a závislosti. Mikrodávkovanie je v 21. storočí čoraz viac rozšírené a čoraz väčší počet ľudí by chcel dlhodobo využívať výhody tejto praxe – obzvlášť v Silicon Valley.

V Silicon Valley sedia múdri a nechápaví mladí muži. Trasú sa pred koronavírusom. Mikrodávkujú. A títo mikrodávko-vači (ktorí si nedali viac ako 5-20 mikrogramov LSD alebo 0,1-0,3 gramov psylocibínovej huby či iných halucinogénov, teda také malé množstvo, ktoré ešte nespôsobuje vidiny alebo trip) okrem toho, že dosahujú oveľa vyššie skóre, keď im merajú otvorené myslenie, múdrosť alebo kreativitu, sú aj oveľa menej náchylní na dysfunkčné postoje alebo negatívne pocity; posilňuje sa aj ich imunitný systém. Všetko to môže byť spôsobené tým, že sa funkcie mozgovej kôry stanú plynulejšími. Ľudia v Silicon Valley sa dopujú múdrym rozumom a pevným obranným systémom. Čo ak to môžu spraviť aj iní. A nielen pomocou narkotík.

Žena z Atén, moja dcéra, v konečnom dôsledku prišla na to, na čo prišiel Péter Esterházy v súvislosti s Viedňou: niekoľko dní je čarovná, potom je však strašná. Prejdeš si múžeá a zrazu sa ukáže nedotknutý a mastný národný socializmus stuchnutý pod hornou vrstvou spoločnosti. V Maďarsku je situácia rovnaká. Atrakcie ti vyplnia niekoľko dní. Ale ak ostaneš dlhšie, spod povrchu okamžite vytryskne elementárna hrubosť, zbabelosť, rado

by nadradenosť a všetko zakrývajúca ľahostajnosť poddaných a džentry. Raz, keď sme sa v čase adventu vrátili domov z Ríma, v džungli podchodov vlakovej stanice Nyugati (môj spolucestujúci bol ešte vtedy alkoholik) sme vošli do krčmy. Ako by sme sa ocitli v Hviezdnych vojnách: strašidelní a smradľaví mutanti zahalení hustým cigaretovým dymom, ktorí popijajú likér alebo najlacnejšie pivo. Myslím si, že žena z Atén sa takýmto zážitkom snaží vyhnúť.

Lietadlo z Atén priletí do Budapešti presne o dve hodiny. Na stanici Ferihegy nastúpi na prvý IC vlak do Szegedu. Trvanie: dve hodiny a dvadsať minút. V meste si vezme taxik. Zvyčajne má príchod na adresu Kisfaludy utca 52, vo štvrtok popoludní a v nedeľu večer ide naspäť. Prespí v maminom podnájme v Pešti, odkiaľ ide v pondelok ráno na ranný let o 06:50, a obeduje už v Aténach, Fotomara 63. Hungarian microdose, maďarské mikrodávkovanie, teda znamená, že do Maďarska príde vždy na taký krátky čas, aby sa okrem rodiny a priateľov nemala čas stretnúť s nikým iným. A potom sa raz skončí aj tento pekný a rozumný zvyk a v jeden hrozný deň napokon definitívne ostane v rozľahlých Aténach.

• supported by
• Visegrad Fund
• •

Projekt Return To The Future podporil Medzinárodný vyšehradský fond.
Project Return To The Future was supported by International Visegrad Fund.